

Ásotthalmon járt a császár

1879. március 12-én éjjel a Tisza árja elmosta Szegedet. 5458 ház dőlt romba, 142 ember halt meg. A víz áztatta városból a hajóhídon ezrével menekült a nép Újszegedre, s onnan tovább. A romokban álló városba március 17-én ellátogatott a király, vigaszt nyújtva az elesetteknek. Ígérte: „Szeged szebb lesz, mint volt”.

Néhány év elteltével, 1883. október 14-én a romokból fölépült városba ismét ellátogatott a király. A nevezetes eseményre díszbe öltözött a város. A háromnapos program első napján megérkezve díszmenettel vonult be a városba, s elfoglalta a lakosztályát a Széchenyi téri városháza melletti bérházban. A hídon át Újszegedre ment sétakocsikázni, megnyitotta az újonnan épült színházat, megnézte a város kivilágítását, majd az esti tűzijátékot. A második nap, 15-én a katonai intézeteket és az árvízvédelmi műveket tekintette meg. Délután magánkihallgatást tartott. A harmadik napon, október 16-án korán reggel Ásotthalomra utazott, majd a nap kimagasló eseménye volt a Somogyi Könyvtár megnyitása délután 1 órakor. Este a színházban bálon vett részt, majd búcsút intve, a Gizella téri óriási diadalkapun áthaladva az állomásra hajtatott.

Szeged város óriási külterületének egyik legjelentékenyebb s legszebb része Ásotthalom, amelynek földjét Mátyás óta fejedelem nem taposta. Most ez is részesült a királylátogatás szerencséjében. Nemcsak Ásotthalom, hanem az egész alsótanya népe nagyban készült erre a napra. Mindenfelé kimeszelték a házakat, csinosították az udvarokat. A nép nagy része be sem jött a városi ünnepélyekre, hanem Ásotthalmon csoportosult. A felsőtanyaiakból is sokan sereglettek oda, azon fölül a szabadkai határ déli része és Öttömös lakossága is szép számban képviselve volt.

A király elindulása reggel 8 órára volt kitűzve, ezt azonban – őfőlsége óhajására – félórával előbbre tették, hogy a külterületen ezzel is több időt tölthessen. Az Alföld-Fiumei Vasút szegedi pályaudvaráról (a mai rókusai pályaudvar) a különvonat pontban fél 8 órakor robogott ki Horgos felé. A király kíséretében volt Tisza Lajos kir. biztos, Tisza Kálmán és Orczy báró miniszterek, Mondel főhadsegéd, báró Rosenberg, és báró Popp szárnysegédek, Jekelfalussy min. tanácsos, Pálffy Ferenc polgármester, Jókai Mór, Pulszky Ferenc és Stammer Sándor, Csongrád megye alispánja. Az udvari vo-

nat nyolc órakor ért a horgosi állomáson túl lévő 110-ik számú első vasúti őrházhoz. A horgosi vasútállomás föl volt díszítve, s a peronon összegyűlt nép harsány éljenzéssel fogadta az udvari vonatot, amely nem állt meg, hanem lassú menetben gördült át az állomáson.

Az őrháznál föllállított diadalkapunál Horgos község előjárósága s ezekre menő néptömeg üdvözölte a vonatból kilépő uralkodót. Őfőlsége azután a város négyes fogatára ült; mellette Tisza Lajos foglalt helyet. A menetet László Mihály pusztai kapitány az alsótanyai lovas bandériummal nyitotta meg. Az ásotthalmi elemi iskoláig vezető utat szalmával vastagon behintették, hogy a nagy homok a gyors haladást ne akadályozza.

Már az ásotthalmi elemi iskola körül nagyszámú tömeg várta az uralkodót, de a nép zöme a távolabb eső erdőőri szakiskolánál gyűlt össze, ahol őfőlségének huzamosabb időzése volt jelezve. Az elemi iskola bejáratánál dr. Tóth János kir. tanácsos, népiskolai főügyelő és Lázár György iskolaszéki tag fogadta, az előbbi rövid, velős beszédben üdvözölte a királyt, aki néhány szóval a legszívélyesebben válaszolt. Harsogó éljenzés közt lépett be az iskolába, ahol Sári Mátyás nevű tanyai fiú talpraesett verssel üdvözölte. A versmondás történetét – jócskán kiszínezve – Móra írta meg, a „Mikor utoljára láttunk királyt...” című tárcájában. A király azután érdeklődve kérdezősködött az iskola viszonyairól, tudakolta a tanulók létszámát, s több kisfiúval olvastatott. A tanyai gyerekek bátor magatartása őfőlségét egészen meglepte. Elismerését fejezte ki, s különösen megdicsérte a rendet és tisztaságot.

Őfőlsége innét az erdőőri szakiskolához hajtatott az út két oldalán sorakozó nép állandó üdvkiáltásai közepette. A menetet óriási kocsisor követte. A szakiskolánál az erdőőri tisztviselők fogadták a királyt, aki az iskola minden helyiségét bejárta. Lázár György erről az alábbiakat írja: „A király kíséretével megérkezvén, őt Rozinszky Béla erdőfőügyelő díszmagyar erdész-egyenruhában üdvözölte, mely üdvözlésre a király kegyteljesen válaszolt, s az intézmény bemutatását kívánta. Ő felsége az intézményt minden részében megtekintvén, a bő-tágas udvaron az ünneplő közönség között megjelent, s annak örömteljes üdvírgései között a keletkezőben levő népünnepet állandóan örvendő mosolyok között megszemlélte.”

Őfőlsége a legderültebb hangulatban volt, a kíséretével élénken társalgott. A szép környék lebilincselte figyelmét, az új iskolaépület pedig megnyerte tetszését. Az összegyűlt tanyai nép gyönyörű látványt nyújtott. Legkevesebb húszezer lélek volt itt együtt. A daliás alakú tanyai legények, az ünnepi díszbe öltözött leányok s menyecskék külön csoportban sorakoztak. Meggörnyedt, hófehér fűtös alakok, tisztos matrónák törtettek a nép első sorai közé, hogy életükben egyszer láthassák a királyt. A menyecskék, asszonyok karjaikon elhozták gyermekeiket, sőt nem egy súlyos beteg kocsin hozatta el magát az ünnepély színhelyére.

A szakiskola mellett fekvő gyepes téren hófehér ingben és gatyában derékhoz szoruló fekete mellényben juhászlegények sürgölődtek a szolgafákon lógó bográcsok körül, amelyekből pompás paprikáshús illata terjedt szét. 40 bográcsban főtt a birkapaprikás, amelyhez 1000 kiló húst használtak fel. A szomjazóknak 50 hektó bor állott rendelkezésére, a vigadóknak pedig négy cigányzenekar húzta a talpalávalót. Mikor őfőlsége kíséretével ideért, László Mihály pusztai kapitány kommandójára mindenik juhászlegény leemelte bográcsát a szolgafáról s villámgyorsan művészi módon megforgatta. Ez a csavarintás abból állott, hogy a juhász az óriási bogrács tartalmát teljesen megfordította anélkül, hogy a bográcsból csak egy darab húscsoka is kiesett volna. Jókai, a nemzet koszorús költője megmosolyogta ezt az ügyes produkciót, őfőlsége pedig

(folytatás a 292. oldalon)

(folytatás a 289. oldalról)

jóízűen nevetett rajta. Kíváncsára ezt a fogatást még egyszer megismételték. Majd a király kóstolót kért a pusztai kapitánytól. A kapitány egy tányérban megkínálta az uralkodót, aki megízlelte a pörköltet, majd kíséretéhez fordult: „Miért nem adnak nekem ilyen finom étket a budai várban?”

A király ezután kocsira ült, s a nép üdvözlésére közölte, hogy elhagyta az iskolát. A nép, ameddig csak bírta, a fogat után szaladt, s kalapját, kendőjét lobogtatva a lelkesedés kitörő hangján éljenzt.

A menet majd a köröséri gyepes útra tért, tizenegy óra után a 114-ik számú őrházhoz ért, amely szintén föl volt díszítve. Amint a menet a város birtokát elhagyva a horgosi határba ért, az alsótanyai bandérium félre vonult előle, s a főségnak katonásan tisztelegve, helyét a horgosi, harminc tagból álló polgári lovas bandériumnak engedte át.

Délben érkezett meg a különvonat Szegedre. Az alföldi vaspálya indulóházánál nagy néptömeg várta az uralkodót, úgyszintén a Budapesti sugárút mentén is mindenütt. /SZN, SZH 1883. okt. 17./

A király látogatását követően, annak emlékére az ásatalmi elemi iskola iskolaszékének az elnöke levelet írt Szeged városának, amelyben kérvényezte a várostól, hogy Ásotthalom helyett Királyhalomra változtathassa nevét az iskola. Tekintettel a király látogatására a névváltoztatást engedélyezték, így lett Alsó-Ásotthalom neve Királyhalom, az itteni állami intézményé, az erdői szakiskoláé pedig Királyhalmi Erdői Szakiskola.

A szakiskolai királylátogatást, annak fontosságát évtizedekkel később dr. Kollwenz Ödön az alábbi módon értékelte:

„Hogy milyen nagy jelentőséget tulajdonítottak a szakmai körökben az iskolának, azt az is igazolta, hogy Bedő Albert országos főerdőmester, az erdészeti ügyek minisztériumi vezetője személyesen megjelent. De bizonyította az erdői szakiskola fontosságát az is, hogy I. Ferenc József király szegedi látogatása alkalmával az ásatalmi erdői szakiskolát is meglátogatta. Ha abba a korbá képzeljük magunkat, ez rendkívül nagy jelentőségű megtiszteltetés volt az iskolának. A királylátogatás emlékét őrizte sokáig a „Királyhalom”-ra változtatott név is. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy 175 éves fennállása alatt selmeci főiskolánk, illetve soproni egyetemünk mindössze egy államfői vizitációt kapott: 1930-ban nagybányai Horthy Miklós kormányzónak látogatását a soproni evangélikus liceum felavatása kapcsán.)

Bátyai Gitta

Tanulmányút Tiszasúlyre

2008. 06. 17-én a Gödöllő Helyi Csoport tanulmányútra indult Tiszasúlyre, ahol a Magán Erdőtulajdonosok Országos Szövetségének elnöke, Luzsi József, aki egyben az Ártéri Erdőbirtokossági Társulat elnöke is, fogadta és köszöntötte a vendégeket.

A tanulmányúton az OEE-t Schmotzer András általános alelnök képviselte.

A házigazda Luzsi József ismertette a Társulat tevékenységét. Két város és 11 község határában elterülő, mintegy 550 ha erdőtulajdonnal kapcsolatos feladatokon túl, mintegy 4000 ha erdőterületet integráltak és ezeken a területeken is ellátják az erdőgazdálkodási feladatokat a tervezéstől a végrehajtásig. Az éves fatermelési tevékenység mintegy 3000 m³. Az értékesített faanyagot a Társulat visszavásárolja és évente 50 kamionnyi fűrészárut exportál. Vállalkozásban végzett fakitermelési tevékenysége mintegy 6000 m³ évente. A megtermelt faanyagot szintén a Társulat segítségével értékesítik.

A közelmúltban a Társulat Kistérségi Vidékfejlesztési Irodát hozott létre és ezt működteti is.

Mindezeket a feladatokat a Társulatnál két erdőmérnök kolléga vállalkozóként végzi, ami nagy szervezést és feladatkoncentrációt igényel.

Az ártéri erdőknek nagy jelentősége van ártereken, hullámtereken. Védik a gátat a hullámveréstől, továbbá a terület vízháztartását jelentősen befolyásolják, hiszen egyetlen fa transzspirációja során 250 l vizet párologtat el naponta.

Az ártéri erdőgazdálkodás rendkívüli erőfeszítéseket igényel az erdőgazdálkodást végzőktől.

Az év során mindössze öt hónap áll

rendelkezésre, az ültetéstől az ápoláson és a fahasználati tevékenységen át az összes erdészeti munkákra. Az ártereken, hullámtereken csak ennyi idő áll rendelkezésre, amikor is a területen közlekedni, dolgozni lehet, hiszen ezeken a területeken az év nagy részében a víz az úr, másrészt térben és időben is korlátozást vezet be a természetvédelem.

Sárközi Tamás erdőfelügyelő ismertette az ártéri erdőgazdálkodásra vonatkozó speciális előírásokat. Itt ugyanis gyakran egyeztetni kell a különböző (vízügyi, természetvédelmi, erdészeti) hatóságok és a tulajdonosok érdekeit.

Kijelölték árvíz esetén a nagy vízlevezető sávokat, ezeken a területeken az árvízvédelem élvez elsőbbséget, így tág hálózati nemesnyárat telepítenek, míg a hullámterben az őshonos fafajok a dominánsak.

A társulás 92 ha erdőtelepítést végzett a közelmúltban. Ezt a hatalmas munkát a jég, később az aszály többször megsemmisítette.

Ennek ellenére többször újra telepítették az egész területet, és gondos, példászerű ápolással segítik a csemetéket, fácskákat, hogy minél előbb kinőjenek a víz, jég és a vad szája alól.

Évente halmozottan mintegy 1000-1200 ha kézi és gépi ápolási feladatot is végeznek egymással párhuzamosan.

Erdőgazdálkodás mellett komoly mezőgazdálkodási tevékenységet is folytatnak 1000 ha-on. A gazdálkodást a Társulás mellett létrehozott gazdasági szervezet végzi.

A munkát egy fő irányításával végzik. Gabonaféléket, napraforgót, kukoricát termesztenek. A gyepterületen legeltetéssel húmarhákát tartanak mint-